

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПСИХОЛІНГВІСТИКА»

Лектор курсу			Стежко Світлана Орестівна		Контактна інформація лектора(e-mail), сторінка курсу		e-mail: s.stezhko@duikt.edu.ua сторінка курсу https://classroom.google.com/c/ODM3NTk4ODM4NDQ3?cjc=ae4mswwt код курсу: xvlqg7r	
Галузь знань			F «Інформаційні технології»		Рівень вищої освіти		бакалавр	
Спеціальність			F2 Інженерія програмного забезпечення		Семестр		2	
Освітня програма			Технології цифрового доступу		Тип дисципліни		Основна	
Обсяг:	Кредитів ECTS	Годин	За видами занять:					
			Лекцій	Семінарських занять	Практичних занять	Лабораторних занять	Самостійна підготовка	
	3	90	18	-	36	-	36	
АНОТАЦІЯ КУРСУ								
Взаємозв'язок у структурно-логічній схемі								
Освітні компоненти, які передують вивченню			базова					
Освітні компоненти для яких є базовою			WEB-технології та WEB-дизайн					
Мета курсу:	управляти динамікою групових процесів у своїй професійній діяльності; зважаючи на прикладні аспекти застосовування знань з теорії психолінгвістики, проводити експериментальні дослідження особливостей систем аналізу великих масивів текстової інформації, насамперед, для розробки сучасного програмного засобу, зорієнтованого на аналіз великих обсягів текстової інформації, придатної для різноманітних царин сучасної діяльності, зокрема, сучасних лізингових систем, що використовують великі обсяги документації для підвищення ефективності електронного документообігу; здійснювати психолінгвістичний аналіз процесів породження та сприймання мовних явищ у контексті комунікативної взаємодії «айтішників»; адаптовуватися до нових ситуацій та умов інформаційно-технологічного процесу; приймати самостійні рішення під час процесу застосування набутих знань у своїй професійній діяльності; аналізувати власну професійну діяльність, та бути підготовленим для фахової комунікації із представниками інших наукових кіл; практично застосовувати результати психолінгвістичних досліджень для вирішення широкого кола прикладних проблем (наприклад, царини інформаційних технологій, інженерної психології).							
Компетентності відповідно до освітньої програми								
Soft-skills/Загальні компетентності(ЗК)					Hard-skills/ Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (ПП)			
ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. ЗК 7. Здатність працювати в команді. ЗК 8. Здатність діяти на основі етичних міркувань.								

ЗК10. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо ЗК11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. ЗК12. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.	
--	--

Програмні результати навчання(ПР)

ПРН1. Аналізувати, цілеспрямовано шукати і вибирати необхідні для вирішення професійних завдань інформаційно-довідникові ресурси і знання з урахуванням сучасних досягнень науки і техніки.
ПРН2. Знати кодекс професійної етики, розуміти соціальну значимість та культурні аспекти інженерії програмного забезпечення і дотримуватись їх в професійній діяльності.
ПРН16. Мати навички командної розробки, погодження, оформлення і випуску всіх видів програмної документації.
ПРН23. Вміти документувати та презентувати результати розробки програмного забезпечення.

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ			
Тема, опис теми	Вид заняття	Оцінювання за тему	Форми і методи навчання/питання до самостійної роботи
Тема 1. Психолінгвістика як наука про мовлення у діяльність <u>Рекомендовані джерела:</u> 1-7			
Заняття 1.1 1. Психолінгвістика як наука. Предмет, напрями, завдання й основні поняття психолінгвістики. Головні проблеми психолінгвістики. 2. Психологічне дослідження мовлення. 3. Історія зародження та розвитку психолінгвістики.	Лекція 1 2 год		Пояснювально-ілюстративний, лекція-візуалізація

4. Витоки психолінгвістики. 5. Актуальні напрямки сучасної психолінгвістики			
		Самостійна робота	
Психолінгвістика і сучасні інформаційні технології.	2 год	1 бал	навчальна дискусія
Тема 2. Історія становлення і розвитку психолінгвістики <u>Рекомендовані джерела:1-7</u>			
Заняття 2.1. Історія становлення і розвитку психолінгвістики. Витоки психолінгвістики. Причини виникнення психолінгвістики. Зв'язок з іншими науками Вплив ідей видатних лінгвістів на становлення психолінгвістики	Лекція 2 2 год		Пояснювально-ілюстративний, лекція-візуалізація
Заняття 2.2. Що вивчає лінгвістика? Що вивчає психологія? Основні теорії виникнення мови. Звуконаслідувальна гіпотеза; звукосимволічна гіпотеза; вигуківна гіпотеза; гіпотеза соціального договору; гіпотеза трудових вигуків; гіпотеза жестів; гіпотеза божественного	Практичне заняття 1 2 год	2 бали	Усне опитування, навчальна дискусія, ситуаційне завдання, круглий стіл, мозковий штурм, тестування
Ідеї В. Гумбольдта та психолінгвістика.		Самостійна робота	
Ідеї І.О. Бодуенаде Куртене та психолінгвістика.	2 год	1 бал	навчальна дискусія
Тема 3. Експериментальна психолінгвістика <u>Рекомендовані джерела:1-7</u>			
Заняття 3.1. Поняття про експеримент. Експериментальні методи у психолінгвістиці. Асоціативний експеримент у психолінгвістиці.	Лекція 3 2 год		Пояснювально-ілюстративний, лекція-візуалізація, бліц опитування

Моделі породження мовленнєвого висловлювання. Семантико-граматичне структурування. Мовленнєві помилки. Сприймання мовлення. Актуальність психолінгвістичних моделей мовленнєвої діяльності в контексті аналізу діяльності IT-фахівців. Мова як система орієнтирів для організації та регуляції професійної діяльності. Мовлення як чинник ідентифікації особистості.			
Заняття 3.2. -3.7 1. Поняття про експеримент в психолінгвістиці. Асоціативний експеримент як метод установлення асоціацій. Роль асоціативного експерименту в системах штучного інтелекту. 2. Мовна компетенція і лексичні навички.. 3. Роль «професійної компетенції» в контексті комунікативної взаємодії IT-фахівців 4. Вільгельм фон Гумбольдт про системність мови. Теорія фонетики Івана Олександровича Бодуена де Куртене. Метод лінгвістичного аналізу або лінгвістичний експеримент Льва Володимировича Щерби. 5. Механізм смислового сприйняття висловлювання. Трансформаційно-генеративна граматики Ноема Хомського. Модель Т-О-Т-Е Дж. Міллера і Е. Галантера (test –operate – test – exit: «спроба – операція – спроба – результат»). 6. Засоби вербальної символізації у мовленнєвій поведінці. Головні постулати психолінгвістики в системі інформаційних	Практичні заняття 2-7 12 год	8 балів	Усне опитування, навчальна дискусія, ситуаційне завдання, круглий стіл, мозковий штурм, тестування
	Самостійна робота		
Мовлення як структуруючий чинник мислення і способу пізнання світу. Поняття про стратегію як мисленнєву тенденцію організації, регуляції та перебігу діяльності IT-фахівців.	12 год	4 бали	Дослідження мовних явищ.
Тема 4. Бар'єри спілкування <u>Рекомендовані джерела:</u>1-7			

Заняття 4.1. Бар'єри взаємодії. Теоретична і прикладна психолінгвістика. Поняття про експериментальні методи психолінгвістики.	Лекція 4 2 год		Пояснювально-ілюстративний, лекція-візуалізація, бліц опитування
Заняття 4.2, 4.3 1. Національно-культурна специфіка і вплив на мовленнєву та не мовленнєву поведінку. Поняття соціалізація та "інкультурація". 2. Культурна ідентичність і міжкультурна комунікація. Теоретична і прикладна психолінгвістика.	Практичне заняття 8-9 4 год	4 бали	Усне опитування, навчальна дискусія, ситуаційне завдання, круглий стіл, мозковий штурм, тестування
Мовлення як структуруючий чинник мислення і способу пізнання світу	Самостійна робота		
	2 год	1 бал	Дослідження мовних явищ.
Тема 5. Текст як об'єкт дослідження психолінгвістики <u>Рекомендовані джерела:</u>1-7			
Заняття 5.1. Текст як об'єкт дослідження психолінгвістики Поняття про «мовну форму». Внутрішня потенційність мовної одиниці як актуалізація її мовної форми. Фрейм як структурна компонента мовної форми. Мовна форма та її контекстуальна трансформація.	Лекція 5 2 год		Пояснювально-ілюстративний, лекція-візуалізація, бліц опитування
Заняття 5.2. Мовна форма як варіант «мовного продукту» в процесі репрезентації її первинного значення у програмному моделюванні.	Практичне заняття 10 2 год	2 бали	Усне опитування, навчальна дискусія, ситуаційне завдання, круглий стіл, мозковий штурм, тестування
Роль мовної форми в інтелектуальній діяльності IT-фахівців	Практичне заняття 15 2 год	2 бали	Усне опитування, навчальна дискусія, ситуаційне завдання, круглий стіл, мозковий штурм, тестування
	Самостійна робота		
Мовна форма та її контекстуальна трансформація.	4 год	2 бали	Дослідження мовних явищ.
Тема 6. Психолінгвістичні методи дослідження писемних текстів <u>Рекомендовані джерела:</u>1-7			

Заняття 6.1. Психолінгвістична експертиз. Види психолінгвістичної експертизи.	Лекція 6 2 год		Пояснювально-ілюстративний, лекція-візуалізація, бліц опитування
Заняття 6.2. 1. Феномени «мовної компетенції» та «професійної компетентності» при вивченні інформатики. 2. Основні напрями досліджень мовної особистості.	Практичне заняття 11,12 4год	6 балів	Усне опитування, навчальна дискусія, ситуаційне завдання, круглий стіл, мозковий штурм, тестування
	Самостійна робота		
1. “Використання мови (performance)” за Н.Хомським.	2 год	1 бал	Дослідження мовних явищ.
2. Основні типи мовних особистостей.	2 год	1 бал	Дослідження мовних явищ.
Тема 7. Методика «КАРУС» у світлі психолінгвістики <u>Рекомендовані джерела:</u> 1-7			
Заняття 7.1. Поняття про стратегію як мисленнєву тенденцію організації, регуляції та перебігу діяльності ІТ-фахівців. «КАРУС» – п’ять мисленнєвих тенденцій як п’ять стратегій системної методики: комбінування, аналогізування, реконструювання, універсальний підхід, стратегія випадкових підстановок, за В. О. Моляко. «КАРУС» як експериментальна методика дослідження взаємодії когнітивних і мовних структур у професійній діяльності суб’єкта. Методика «КАРУС» як перспективна технологія у царині інформаційних технологій.	Лекція 7 2 год		Пояснювально-ілюстративний, лекція-візуалізація, бліц опитування
Заняття 7.2-7.3 1. Система карус як спроба тренінгу творчих процесів. Стратегії системи КАРУС. 2. Обмеженість експериментальної бази (інженерна творчість) при створенні системи КАРУС.	Практичне заняття 13,14 4 год	6 балів	Усне опитування, навчальна дискусія, ситуаційне завдання, круглий стіл, мозковий штурм, тестування
	Самостійна робота		
КАРУС і спроба керування процесами віртуалістики.	2 год	1 бал	Дослідження мовних явищ, презентація

	Проблеми мистецької творчості і стратегії системи КАРУС.	2 год	1 бал	Дослідження мовних явищ.
Тема 8. Програми та алгоритми створення й декодування текстів <u>Рекомендовані джерела:</u>1-7				
	Заняття 8.1. Програми та алгоритми створення й декодування текстів	Лекція 8 2 год		
	Заняття 8.2-8.3. «Подвійність» художніх творів. Співтворчість читача. Емпатія та ідентифікація як умова сприйняття та розуміння художнього твору.	Практичне заняття 15,16 4 год	6 балів	Усне опитування, навчальна дискусія, ситуаційне завдання, круглий стіл, мозковий штурм, тестування
		Самостійна робота		
	1. Визначте основні цілі спілкування 2. Розмежуйте три основні різновиди мовленнєвого впливу в системі «лектор – аудиторія» відповідно до цілей спілкування.	2 год	1 бал	Дослідження мовних явищ, презентація
	1. Усне чи писемне мовлення має потужніші можливості для мовленнєвого впливу? Чому?	2 год	1 бал	Дослідження мовних явищ.
Тема 9. Етнопсихолінгвістика <u>Рекомендовані джерела:</u>1-7				
	Заняття 9.1. Етнопсихолінгвістика	Лекція 9 2 год		Пояснювально-ілюстративний, лекція-візуалізація, бліц опитування
	Заняття 9.2-9.3 1.Національно-специфічні (лакунізовані) особливості мовлення: спосіб заповнення пауз, спосіб розкладання слова, етикетні характеристики актів спілкування, рольові особливості спілкування, номенклатура текстових стереотипів. 2. Основні ознаки лакуни. Способи заповнення лакун: тлумачення, переклад	Практичне заняття 17-18 4 год	8 балів	Усне опитування, навчальна дискусія, ситуаційне завдання, круглий стіл, мозковий штурм, тестування

морфологічним шляхом, дослівний переклад, детальне коментування. 3. Зіставлення в процесі міжкультурної комунікації «образів» культур.			
	Самостійна робота		
Поняття про дискурс. Дискурс як комунікативний феномен.	2 год	1 бали	Дослідження мовних явищ.
Інтернет-ресурси як валідний засіб поширення інформації	2 год	1 бали	Дослідження мовних явищ.
Контекстуальна залежність змісту тексту.	2 год	1 бали	Дослідження мовних явищ.
МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ			
• Мультимедійний проектор; • Комп'ютерний клас для проведення практичних занять.			
ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ			
1. Гарбера І.В. Прикладна морфологія: основи автоматичного морфологічного аналізу тексту : навчально-методичний посібник. Вінниця, 2020. 194 с. 2. Коваль Л. М Психолінгвістика : методичні рекомендації для здобувачів вищої освіти магістерського рівня освітньо-професійної програми «Українська мова та література». Вінниця : Видавництво ФОП Кушнір Ю.В., 2021. 68 с. 3. Оксана Окунькова, Сучасні інформаційні технології аналізу україномовних текстів. Вісник КрНУ імені Михайла Остроградського. Випуск 1/2023 (138), С. 73-79 4. Приймачок О. І. Лінгвістичний і літературознавчий аналіз тексту. Частина 1. Лінгвістичний аналіз тексту : навчально-методичні матеріали / О. І. Приймачок. – Луцьк : ФОП Іванюк В. П., 2024. – 84 с. 5. Лінгвістичний аналіз тексту : методичні вказівки до практичних занять і самостійної роботи для здобувачів вищої освіти зі спеціальністю 014 Середня освіта (Українська мова і література) / Л. М. Златів. Рівне, 2021. 102 с. 6. Психолінгвістика. Psycholinguistics: [зб. наук. Праць ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди»]. Переяслав-Хмельницький: ФОП Домбровська Я. М. 2017. Вип. 22 (1). 258 с. 7. Юриспруденція в цитатах і афоризмах : навч. посіб. / За заг. ред. Ю.Л. Бошицького. Вінниця : ТВОРИ, 2025. 372 с			
ПОЛІТИКА КУРСУ («ПРАВИЛА ГРИ»)			
• Курс передбачає роботу в колективі. • Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики. • Освоєння дисципліни передбачає обов'язкове відвідування лекцій і практичних занять, а також самостійну роботу. • Самостійна робота включає в себе теоретичне вивчення питань, що стосуються тем лекційних занять, які не ввійшли в теоретичний курс, або ж були розглянуті коротко, їх поглиблена проробка за рекомендованою літературою. • Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін.			
КРИТЕРІЙ ТА МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ			
Умовою допуску до підсумкового контролю є виконання всіх практичних робіт і виконання самостійних завдань, які передбачені структурою освітньої компоненти Психолінгвістика. Якщо студента не допущено до складання заліку, як такого, що не виконав індивідуальний план, йому надається час до перескладання для виконання всіх вимог допуску. Студент має право на два перескладання. При повторному перескладанні екзамену його у студента може приймати комісія, яка			

створюється директором ННІТ. Оцінка комісії є остаточною. У випадку отримання студентом 0 балів (неприйнятно), що тягне відрахування за невиконання навчального плану. Оцінювання студентів здійснюється за накопичувальною 100-бальною системою і складається із двох основних оцінкових блоків і розподіляється в певних пропорціях 60(бали напрацьовані під час вивчення дисципліни – Поточний контроль), 40 (підсумкове оцінювання - Залік):				
	Форми контролю	Види навчальної роботи	Оцінювання	
	ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ	Виконання практичних робіт	42 бали	
		Самостійна робота	18 балів	
	ПІДСУМКОВЕ ОЦІНЮВАННЯ залік	Залік проходить у письмовій формі.	40 балів	
	Додаткова оцінка			
	Види навчальної роботи		Оцінювання	
	Участь у наукових конференціях, підготовка наукових публікацій за тематикою освітньої компоненти:			
	- Тези доповіді на фаховій конференції		3 бали	
	- Стаття у фаховому виданні		5 балів	
	- Стаття в іноземному рецензованому виданні		10 балів	
Максимальна кількість додаткових балів, які можуть бути зараховані здобувачу освіти - 10 балів.				
	ПІДСУМКОВА ОЦІНКА ЗА ДИСЦИПЛІНУ			
	бали	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка /запис в екзаменаційній відомості
	90-100	Студент демонструє повні й міцні знання навчального матеріалу в обсязі, що відповідає робочій програмі дисципліни, правильно й обґрунтовано приймає необхідні рішення в різних нестандартних ситуаціях. Вміє реалізувати теоретичні положення дисципліни в практичних розрахунках, аналізувати та співставляти дані об'єктів діяльності фахівця на основі набутих з даної та суміжних дисциплін знань та умінь. Знає сучасні технології та методи розрахунків з даної дисципліни. За час навчання при проведенні практичних занять, при виконанні індивідуальних / контрольних завдань проявив вміння самостійно вирішувати	Високий Повністю забезпечує вимоги до знань, умінь і навичок, що викладені в робочій програмі дисципліни. Власні пропозиції студента в оцінках і вирішенні практичних задач підвищує його вміння використовувати знання, які він отримав при вивченні	Відмінно / Зараховано (А)

		поставлені завдання, активно включатись в дискусії, може відстоювати власну позицію в питаннях та рішеннях, що розглядаються. Зменшення 100-бальної оцінки може бути пов'язане з недостатнім розкриттям питань, що стосується дисципліни, яка вивчається, але виходить за рамки об'єму матеріалу, передбаченого робочою програмою, або студент проявляє невпевненість в тлумаченні теоретичних положень чи складних практичних завдань.	інших дисциплін, а також знання, набуті при самостійному поглибленому вивченні питань, що відносяться до дисципліни, яка вивчається.	
	82-89	Студент демонструє гарні знання, добре володіє матеріалом, що відповідає робочій програмі дисципліни, робить на їх основі аналіз можливих ситуацій та вміє застосовувати теоретичні положення при вирішенні практичних задач, але допускає окремі неточності. Вміє самостійно виправляти допущені помилки, кількість яких є незначною. Знає сучасні технології та методи розрахунків з даної дисципліни. За час навчання при проведенні практичних занять, при виконанні індивідуальних / контрольних завдань та поясненні прийнятих рішень, дає вичерпні пояснення.	Достатній Забезпечує студенту самостійне вирішення основних практичних задач в умовах, коли вихідні дані в них змінюються порівняно з прикладами, що розглянуті при вивченні дисципліни	Добре / Зараховано (B)
	75-81	Студент в загальному добре володіє матеріалом, знає основні положення матеріалу, що відповідає робочій програмі дисципліни, робить на їх основі аналіз можливих ситуацій та вміє застосовувати при вирішенні типових практичних завдань, але допускає окремі неточності. Вміє пояснити основні положення виконаних завдань та дати правильні відповіді при зміні результату при заданій зміні вихідних параметрів. Помилки у відповідях/ рішеннях/ розрахунках не є системними. Знає характеристики основних положень, що мають визначальне значення при проведенні практичних занять, при виконанні індивідуальних / контрольних завдань та поясненні прийнятих рішень, в межах дисципліни, що вивчається.	Достатній Конкретний рівень, за вивченим матеріалом робочої програми дисципліни. Додаткові питання про можливість використання теоретичних положень для практичного використання викликають утруднення.	Добре / Зараховано (C)
	64-74	Студент засвоїв основний теоретичний матеріал, передбачений робочою програмою дисципліни, та розуміє постанову стандартних практичних завдань, має пропозиції щодо напрямку їх вирішень. Розуміє основні положення, що є визначальними в курсі, може вирішувати подібні завдання тим, що розглядалися з викладачем, але допускає значну кількість неточностей і грубих помилок,	Середній Забезпечує достатньо надійний рівень відтворення основних положень дисципліни	Задовільно / Зараховано (D)

		які може усувати за допомогою викладача. .		
	60-63	Студент має певні знання, передбачені в робочій програмі дисципліни, володіє основними положеннями, що вивчаються на рівні, який визначається як мінімально допустимий. З використанням основних теоретичних положень, студент з труднощами пояснює правила вирішення практичних/розрахункових завдань дисципліни. Виконання практичних / індивідуальних / контрольних завдань значно формалізовано: є відповідність алгоритму, але відсутнє глибоке розуміння роботи та взаємозв'язків з іншими дисциплінами.	Середній Є мінімально допустимим у всіх складових навчальної програми з дисципліни	Задовільно / Зараховано (E)
	35-59	Студент може відтворити окремі фрагменти з курсу. Незважаючи на те, що програму навчальної дисципліни студент виконав, працював він пасивно, його відповіді під час практичних робіт в більшості є невірними, необґрунтованими. Цілісність розуміння матеріалу з дисципліни у студента відсутні.	Низький Не забезпечує практичної реалізації задач, що формуються при вивченні дисципліни	Незадовільно з можливістю повторного складання) / Не зараховано (FX) <i>В залікову книжку не проставляється</i>
	0-34	Студент повністю не виконав вимог робочої програми навчальної дисципліни. Його знання на підсумкових етапах навчання є фрагментарними. Студент не допущений до здачі екзамену/заліку.	Незадовільний Студент не підготовлений до самостійного вирішення задач, які окреслює мета та завдання дисципліни	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням / Не допущений (F) <i>В залікову книжку не проставляється</i>